

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pnteken Mártzius 3-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Spanyol Ország.

A' Liberaleseknek kedvező királyi kegyelemről hozott végzésről következő tudósítást olvasunk a' Párisi Journal des debats' tizimű Frantzia újság leveleknek 15-dik Februariusi darabjában: A' mi levelező barátink, úgymond, azt írják Febr. 1-ső napján, hogy Lardizabal ur azon kabinetbeli tanátskozásban, mellyben Eő Királyi Felsége volt az Előütő, és a' királyi ministerek, 's titkos tanátsos urak is jelenvöltanak, azt javasolta, hogy mindazokra nézve, a' kik Liberaleseknek, és Francesadosoknak nevezetnek Spanyol Országban (amnestia) Kir. elfelejtő kegyelemadattasson ki. Ezt a' javaslat nagy örömmel és elevenséggel gyámoltotta Cevallos Királyi minister, és olly hathatós oráziót mondott ezen alkalmatossággal, melly a' Király szívébe is mélyen behatott, és arra bírta eő királyi Felségét, hogy azon kegyelemnek maga is helyt adjon, és mingyárt akkor azt bizta Cevallos miniszterre, hogy azon decretumot dolgozza ki — De minekutánna néhány napokkal azután, az aláírás végett a' Király eleibe terjesztette volna azt a' minister, a' Fejedelem nem tselekedte azt mondván, hogy azt jobban meg gondolván, magában meghatározta, hogy azon megkegyelmező Királyi végzést ki nem adja.

Cevallos minister nagyon megütöközven a' Királynak ezen szavain, és olly fontos tárgyon való nem reménylett akaratiának változtatásá, mellyet az ő hiv. ministerei is helybe hagytanak, mingyárt akkor világosan kijelentette, hogy ő minister nem leszen tovább, mellyből a' következett, hogy leg ottan kurir küldetett Berlinbe az ott lévő királyi miniszternek Pizarro urnak onnan való vissza hivatására, a' Cevallos ur helyébe való helyzetésére.

Egy más azon időpontjában, Madridban költ irás azt jegyzi meg, hogy a' kabinet tanátsban is, az elfelejtő Királyi kegyelem meghatározatott légyen, a' királyi akaratiának megváltoztatásáról mindazáltal semmi szó nem tétetik, sőt inkább erőssen állatik, hogy ez az amnestialis végzés a' közelebb múlt Februarius hónapnak 15-dik napján valósággal kihirdettetett.

A' Gazette de France tizimű Párisi Zsurnál azt jelelti, Jannárius 31-dik napján költ újság darabjában, hogy az a' Spanyol Országai hajóserg (flotta), melly Amérikába rendeltetett vala, és a' melly kedvező szél fujván, a' Kadixi kikötőhelyből már kb is repült, azon hónap 24-dikén, reggel ismét vissza tért, minekutánna 48 óráig lett volna a' tenger hátán — Ennek a' birtelen esett vissza térésnek sokan az ellenkező szélvészeket teszik okául.

mások más körülállásnak tulajdonították azt, melyeket senki sem tud bizonyosan.

Azon királyi végzések közt, melyek a' múlt hónapban ki adattattak, nagy megelégedéssel olvassa azt a' Publicum, mely szerint a' fizetendő adó és az adófizető közt való erányosság, az igazság mértéke közt meg határozottatott, mely valósággal nagy betsülletére szolgál a' finantziára ügyelő Spanyol ministeriumnak.

Orosz Birodalom.

A' Pétersburgi újság levelekben ily summás előadása találattik azon levélnek, melyet a' N. Britanniai és más bibliákra ügyelő társaságnak egyik nevezetes tagja Stevens úr, és a' Londoni Missionáriusok, az az, térítő papok, a' múlt November 29-dik napján Paterson úrhoz küldöttek vala: „Mi hozzánk, úgymond, sok kellemetes híreket küldöttek a' tsendes tengerről az Otaheiti és más szomszéd szigetektől a' mi missionáriusaink, a' kik sok türelemmel és fzenvedéssel munkálódtek egy-néhány esztendőig, semmi egyéb következése nem lévén az Isten beszédje predikálásának, hanem hogy igen ritkán, és kevesen tértenek meg azon környékeknek lakosi közzül, és többnyire csak azok, a' kik halálokat közelíteni láttak, és ezek az öröké való élet reménységével háltak meg. Ebből áll az az egész vigasztalás, melyet a' missionáriusok ekkorig ott nyerhették.“

„De már most, Pomarra királynak keresztény vallásra való megtérése által minden eddig való iparkodások megjutalmaztatott. Midőn szinte oda kellett volna hagyni azon szigetet, az abba támadt belső háború miatt a' missionáriusoknak, akkor hirtelen hivatalt vettek Pomarra királytól az oda való visszamenetelre, melyet különös gyönyörűséggel is tselekedtek, néhány hónapok múlva nagy vigasztalással érzették is, hogy az Isten áldásának hathatós befolyása volt a' Király szívében, és meggyőző megismeréssel, hogy az evangéliumnak igaz-

sága az ő hosszas elmélkedésének követke-zése volt, 's arra határozta magát, hogy ő egyedül az igaz és élő Isten előtt fog tér-det hajtani, és a' keresztény vallásban megkereszteltetni kívánt.“

„A' mi hozzánk Afrikából küldetett útolsó levelek is igen fontosak — Tudtá-ra lehet Kigyelmednek, hogy Campbell ur, e' világnak azon részében lévő missio-nariusainkat meglátogatta, és minékután-na azon környékeket bé járta volna, az észak és napkelet közt fekvő földet vette útjába, a' honnan 10 napok alatt Latakos városba érkezvén, ott 1500 házat, és 8000 lakosokat talált. Azoknak Királyok-tól Matebey-től engedelmet kért, Mis-sionariusoknak oda való küldetésekre, hogy azoknak a' Krisztus tudományát predikál-hassák — Ezen tekintetre nézve tett egy-néhány kérdéseire, a' melyek által meg-tapasztalni igyekezett, miképen folytatták a' Missionáriusok ezt a' dolgot, követke-zendő rövid feleletet adoit nekik a' király: Küld hozzám őket, és én attyok lortek nekik — Malapetrában is volt Campbell, egy Corani nagy város-ban, a' hol még eddig senki egy fejer embert sem látott, és ott is engedelmet nyert a' Missionariusoknak oda való küldetésekre — Abban az új Missionariusi intézeiben, melyet Campbell ott tsináltatott, és a' mi pénzbeszedőknek nevével Gardcastlynak nevezte, most nagy dolgok vétet-tek munkába — Az oda való születésű la-kosok közzül már 12 vétetett fel az A. Sz. Egy-ház kebelébe, és azon tekintetben, 27-én készítettnek el — Ugy tettett az Ur Isten-nek, hogy az oda való születésű Hottentot-tok közzül is támadtak az Isten beszédjé-nek hirdetői, a' kik a' mindehatónak ál-dásából sok jót tselekesznek. Ilyenképen a' legvadabb emberekben is hathatósan mun-kálódik az Isten beszédének igazsága. Be-teldorpban már egy keresztény tem-pлом is van, ezen kívül sok jól mivelte ga-

bona termő földek, kertek, sokféle hasznos mesterségek, egy ispotály, és a' Hotentottok közt egy segítő Missionariusok Társasága. — Ez a' hiradás ellenbezik azal, mellyet a' M. Kurirnak 16 dik darabjában a' Botany-Bay lakosokról írunk vala.

Német Ország.

A' múlt kedden költ Magyar Kurirnak 101 dik lapján félbe maradt Jegyzésnek további folytatása.

Egyszermind oly értelemben vannak az alább írt Prusssziai Kir. Ministerek, hogy ha elegendő okok volnának, a' mellyekre nézve kevés Fejedelmek közt való tanátskozássra lenne szükség, most a' midőn ezt a' szándékot sok tekintetben örvendetesebb módon ki lehet nyilatkoztatni, és sok különböző feltételeket meg egyeztetni, erre a' tanátskozássra sem lenne szükség, Arra való nézve eleven meggyőződéssel vannak az eránt, hogy a' jelenvaló szempillantásban minden Német Országi Fejedelmeknek és Státusoknak költsönös foglalatosságok, a' következésre nézve igen hasznos volna, és igazán fel lehet azt is tenni, hogy valamint mi nekünk, úgy az Austriai Csász. Udvarnak is nagy gondja vagyion arra, hogy azon alkotmány, a' melly által az egész Német Ország belsőképen ismét össze kaptoltatik, minden pontjaiban meg egyeztesfék, 's annál fogva annak jövődébéli tagjaiba forróbb buzgóság öntetődön.

„Arra való nézve tökéletes meggyőződéssel megegyeznek abban az alábbirtak, hogy a' midőn a' Német Ország jövődébéli constitutiójáról való tanátskozás elkezdődik, még azok a' Német Országi Fejedelmek, és Státusok is, a' kik még eddig semmi részt abban nem vettek, meg hívatssanak, és ők a' magok által választandó, telyes hatalommal illendőképen felruházttatandó személyek által egyezzenek meg, ezt kíván-

ván a' nevezett hertzeg jegyzése is. A' midőn Eő Hertzegfégét egyszermind arra kéri, hogy az Austriai Csász. Udvarnak e' tárgyról való értelmét vélek közölni méltóztasson 's a' t. Hardenberg, Humboldt.

Ezekre a' fent említett jegyzésekre Febr. 9-dik napján következő módon felelt Hertzeg Metternich: Szerentséje volt az alábbirtnak azon jegyzést venni, mellyet a' Congressusban lévő Prusssziai Kir. Minister urák, ezen holnap 4-dik napján Német Ország ügyében hozzá küldöttek, a' kikkel együtt tökéletesen azt kívánnya, hogy a' Német Országi Constitutiónak jövődébéli megfundálásához minden haladék nélkül hozzá fogjanak, és a' mi az ő Fels. Udvarát illeti, maga részéről azt mondbattya, hogy a' hatalmasabb Udvarok e' pontban már egymással meg is egyeztek. A' mi azoknak a' Fejedelmeknek és Státusoknak tanátsba való hivatalokat illeti, a' kik még eddig semmi részt nem vettek az együtt való tanátskozásban, az alábbirt meg van arról győztetve, hogy a' közönséges végnek elérésére, t. i. a' Német Ország jövődébéli Constitutiójának meghatározására nem csak lehető, hanem minden feltétel nélkül szükséges lesz, és az ő Fels. Udvara is eleitől fogva szükségesnek itilte a' hatalmasabb Státusoknak e' dologban való munkálkodásokat. — A' mennyiben az alább írt a' Prusssziai Kir. meghatalmazott követeknek 4-dik Februáriusi jegyzésében említett javaslatát örömmel elfogadja, 's ők a' maga szives tiszteletéről ujjban bizonyosokká teszi — Erről a' fontos tárgyról másszor többet.

Hannoverából írjak Febr. 13-dik napján, hogy Obristlajtnánt Schenck, a' ki a' múlt Frantzia háború alatt Napoleon szolgálatjára egy dvidás regimentet állított fel Hannoverában, megfogattatván hatalra szententziáztatott; de egynehány holnapokig tartott fogsága után élete ugyan meg-

hagyatott, de minden vagyontól, jószágától, és nemesi rangjától megfosztatván, holtáig tartó fogságra íteltetett, 's e'-végre Hildesheimbe egy klostomba tsukatott — Mintegy fél esztendővel annakutána az ő leánya, a' ki édes atyjának meglátogatására engedelmet nyert vala, az ő megszabadítására alkalmatosfágot keresvén, egy kötelajtortját szerzett magának, és minekutána édes atyával összebeszéllett, 's az elsőkékre őtet elkészítette, és két lovat fogadott volna béibe, a' meghatározott napon és órán a' város kapuja előtt várta édes atyát. De ez a' kötelajtortja rövid lévén, az atya arról le esett, egyik lába két felétört, mellynek fájdalma miatt sikótván megfogtatott, fogházába vissza vitétt, 's világságra jövéen, hogy őtet a' leánya akarta el szöktetni, annak meg látogatására többé engedelmet nem nyert, és maga is az édes atya szorosabb őrizet alá rekesztett.

A' 25 dik Februariusi Berliu újságlevelékben ezt a' fontos újságot olvassuk: Tegnap úgymond, a' Fels. Szakszoniai Király, Fridrik August, a' Királyné, és a' Szakszoniai Kir. Hertzeg aszszony, udvari tisztjeivel 's tselédjeivel együtt, innen, az Oderai Frankfurton, és Szilézián által Morva Országnak fő városába Brünnebe utazott, minekutána a' megelőzött napon a' Berlinben lévő Királyi hertzegektől, és hertzeg aszszonyoktól elbutsztak volna. Ennek a' Fels. Fejedelemnek megtisztelésére, most Bétsben lévő testvérei, úgymint Antal és Maximilian egész Prágáig elelmentek.

Hamburgból azt írják, hogy a' Hanseatica városokban lakó Israeliták, a' kik több esztendőktől fogva polgári jussokkal bírtak, most attól felbék, hogy a' midőn a' régi alkotmány minden Német Ország tartományoknak és városoknak vissza fog adattatni, ők azaktól a' jussoktól megfosztattatnak. Hamburgnak megvilágosod-

tabb lakosi közül sokan azt javasolták nekik, hogy folyamodjanak a' Bétsi Congressushoz ezen polgári jussaiknak megtartása végett, bizonyosan azok a' Fels. Fejedelmek, a' kik a' rabszolgákkal való ottmáby kereskedést eltörlení igyekeznek, és erántok is kegyes indulattal fognak viseltetni, 's mostani polgári jussaikban őket is megtartják.

Frantzia Ország.

A' most uralkodó Frantzia Király 18. dik Lajos sok próbáit adja az ő alattavalók eránt való jó szívűségének, és felebaráti szeretetének. Nem régiben midőn sokan azt ohajtották volna, hogy a' megholt Nansouty Generál helyett, a' Királyi Testőző muskatiros sereg Kommandóját, hasonlóképen más alkalmatos Generálirá bizni méltóztatna, így szóllott Eő Felsege: „Minekelőtte, úgymond, azt mévelnénk, sirassuk meg ezt a' megholt érdemes barátunkat.“ — Marsall Lefevre a' Marsall szálába bément Királyt észre nem vévén, nagy szóval beszélt, 's magát a' Király előtt mentegette; kinek így szóllott a' Király: „Marsall Uram, ha én ellenség lettem volna, bizonyosan mindjárt észre vett volna engemet.“ — A' néhai XVI. Lajos Király és Mária Antonia királyné sírjainak őrizetét a' Sz. Dénisi Apátorságban lévő Sz. Benedek szerzetes Rendjéből való papokra bizta XVIII. dik Lajos Király.

Marsal Berthier, a' ki Napoleon Császár uralkodása alatt, az egész Frantzia armádanak Generalissimusa volt, és most is Frantzia Királyi szolgálatban van, de alacsonyabb rangal, a' mult Febr. 16. dik napján, midőn a' Király a' maga lakó szobájából az udvari kápolnába ment volna, előtte térdre esett, és egy isomó papírost adott által Eő Felsegének, mellyben a' Groszboisi mezei jószágának bírásaról való jussok voltak felírva, és a' mellyet a' Király Provencei Gróf korában,

és így még a' Frantzia Lábonú alatt hírt va-
la Páris szövetségében, így szólván a'
Marsal: Én ezeket az irásokat Királyi Fel-
ségednek hazajövétele után mingyárt által
adtam volna; de mivel azoknak össze sze-
dése több időt kívánt, azoknak általadását
mostanra halasztottam. A' Király azon tso-
mó irást által véván a' felső köntöse zseb-
jébe dugta; de haza menvén a' kápolnából,
Berthier Marsalt magához hívatta, 's illy
igen édesgető szokkal szóllította meg: Én,
úgymond, most egy óráig tulajdonosa volt-
tam a' Grosboisi falusi jószágoknak, 's annál
fogva just nyortem annak adni, a' kinek
akaroni: azért is Marsal Uram azt nem
másnak, hanem Kigyelmednek ajándé-
kozom.

Nem sokára fog adattatni Párisban
az a' fontos irás, mellyet egy igen tudós, 's
nagy tapasztalásu Frantzia Generális Guil-
laume, a' Moskaui táborozásról, ezentzim
alatt Relation de la Campagne de
Moscau írtvala. Ez a' munka, a' mint
a' Párisi újság levelek tartják, sok plánu-
mokkal, mappákkal, 's magyarázatokkal meg-
bővítve adattatik ki a' Moskaui táborozás-
ról, 's olly történeteket fog magában fog-
lalni, a' mellyek még eddig esmeretesek
nem voltak tökéletesen.

A' Párisi közönséges újság levelek sze-
rét Rennesben, Bretagnének fő vá-
rosában, a' mult farsang sokkal élvezebb
és fényesebb volt, mint az elmúltak köz-
zül akarmellyik; az ünneplések, bálok,
maskarádok, és álortzás mulatságok szün-
telen tartottak; a' farsang végit megelőző
vasárnapon, sok jeles maskék lovaglottak az
útzáton, és azoknak a' dámáknak, a' kik
a' házaknak folyosóin kitűnő állottak, tzu-
korsüteményeket osztogattak — Generál
Gvesnel, a' kit a' mult Novemberben
18-dik Lajos Király Marsalnak tett vala,
Párisi házából a' mult Febr. 17 ikén egy-
szeriben elhüvén, azolta senki sem látta,
és nem is tudja, hová lett. Sokan úgy

gyanakodnak, hogy valakivel bajnokosko-
dott, és abban életet elvesztven, titkon el-
temettetett.

A' Párisi Politzia-Ministeriumban, a'
mint az ott költ zsurnálok hirtelik, nagy
változás fog lenni, úgy mindazáltal, hogy
az által a' polgároknak személybeli szabad-
ságok meg nem fog sértetődni. A' mosta-
ni Politzia-Minister Dandre ur mind ek-
korig a' Politziai rendelkezéseknek elsőbb
ágazatival hajoskodott, és hogy azokat na-
gyobb tökéletességre vihesse, azok közül
a' Párisi Politziára ügyelő tisztek közül,
a' kik Napoleon uralkodása alatt, hiva-
talt viseltek, a' leg okosabbakat és mesz-
szebb látókat maga mellé veszi, az eddig
ezen hivatalban lévőknek nagy részét ugyan
megfogja tartani, hanem azt egészen re-
formálni. Saulniere, a' ki Fouché
és Savari Ministerek alatt közönséges ti-
toknok volt, Gróf Eugnot Minister alatt
is megtartatott, és a' ki a' legszorosabb idő
pontjaiban is sok rosszat megakadályozta-
tott és sok fontos szolgálatokat tett, ezen
Politzia-Tanátsnak tagjává neveztetett ki,
úgy szinte Bellemare is, a' ki ennél-
előtte Antverpiában Politzia-Kommissarius,
és sok politicus irásairól esmeretes volt, Po-
litzia-Kommissarius fog lenni. A' volt ural-
kodó alatt szolgált policia tisztek közül
azok, a' kik annak állhatatos barátai voltak,
szolgálatjokból ugyan elbocsátatnak, de
meg is jó penziót, vagy ingyen való ke-
nyeret fognak nyerni — A' mostani Policia
minister Dandre azt javasolta, hogy Fr. Or-
szágoknak nevezetesebb városiban is hasonló
policia Commissariusok neveztessenek ki,
a' kik az előbbi Generalis és Specialis,
vagy közönséges és magános Policia Com-
missariusoknak helyeket töltsék bé, de
sokkal kevesebb jussal és jövedelemmel,
mint az előbbi kormányzások alatt volt poli-
cia tisztek — Már ennélelőtte is hasonló
projectumot tett Eugnot policia minis-
ter, de azt akkor bé nem vette a' Király,

most is kevés reménység van ahhoz, hogy az a' projectum helyt találjon, nem más, hanem economica okokra nézve.

Egyébaránt nagy betsületére szolgál az a' mostani Politzia-Ministeriumnak, hogy a' polgároknak személybeli szabadságokat méltó tekintetben tartja, és mivel a' Politzia által elfogadtatott vétkező személyek mindjárt az igazságra ügyelő széknak adtatnak által, és mindjárt a' jelenvaló törvények szerint ellenek processus inditatik, semmi Státus-foglyok nintsenek. — Nem sokára a' közönséges tanításra nézve is újabb intézetek fognak kiadattatni. Ezen tárgyról sokféle értelmek vagynak, nevezetesen három részre lehet őket osztani. Az elsőbbek azok, a' kik a' mostani nagy mesterrel Fontane-s-sal tartanak, 's azt állítják, hogy a' jelenvaló alkotmányt, t. i. a' Királyi Fő-Oskolat, minden hibái mellett is jobb leszen megtartani, ugyanazáltal, hogy a' nevezetesebb visszaéléseket szükség leszen eltörölni — A' második rész hasonlóképen meg akarja a' Kir. Universitást tartani, de ellenkező alkotmány mellett, mint volt az előbbeni t. i. hogy a' papi tanítók a' Medica Juridica Facultásokból egészen kiszoríttassanak, a' kik mindent a' magok tettések szerint akartak mivelni — A' harmadik rész azt kívánja, hogy az ifjuság jobb principiumok szerint neveltessen mint eddig, olly principiumok szerint t. i. melyek a' jelenvaló módhoz legyenek szabattatva. Azt mondják, hogy két nevezetes tanácsos urak t. i. Cuvier és Degérando, a' harmadik részén lévőeknek tanácsokat az ifjuság nevelésére nézve legjobbnak találták, de mivel ezek a' tudósok a' megvilágofodtak közzül valók, sok vélek

ellenkezőket fognak találni, 's nehezen vétetődik hé az ő tanácsadások.

Napoleon megbuktatásáig Konstantinápolyban volt Frantzia követ Marsall Andreossy onnan vissza hivatattván, helyette Marquis de Riviere küldetett a' fényes Portához követnek, a' ki a' mult Febr. 14-dik napján Toulouba utazott. 's ottan egy hajósereggel Konstantinápolyban fog menni.

B é t s.

Nemes Hazánknak igen kedves Nádor-Ispánnya, és Fels. Urunknak szeretett testvérölte Josef Austrisi Fő Hertzeg a' Saxon Weimári Hertzeggel Károly Friderikkal a' Fels. Orosz Császár egyik testvér hűgának Mária Pavlowna Orosz Nagy Hertzegasszonynek férjével Budáról ideviszajött. — Eő Cs. és Ap. K. Felsege, B. Koch Theodort, a' Bétsi Congressuson lévő Bavariai Kir. meg hatalmazott Ministernek Hertzeg Wrede F. Marsalnak követégbéli tanácsosát, az Austriai Cs. Leopold Rendjének tagjává tenni méltóztatta — Ugyan Császár Eő Felége a' Belső Austriai Kormányzéseknek Előülőjét Gróf Bissingen-Wippenburg urat a' Tyrolisi és Vorarbergi tartományoknak Gubernátorává tenni méltóztatott kegyelmessen. Ezenkívül az Austriai Kormányzéseknek titkoknjait Mayenthali Rögglä Jósef, Gróf Trautmandorf Jósef, és Gróf Hartig Ferentz urakat, nem különbén Schubert Vintze volt udvari Concipistát az Austriai birodalomhoz esett tartományoknak udvari Sekretariusává tenni méltóztatott —

(A' többi kövekezik)

Márt. 1-ső napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 270 $\frac{1}{4}$ forintot Váltószédulában. Egy Cs. aranyért 12 forintot 32 kr.

Itt a' marha husnak fontja Mártziusban 19 krajzárra határozottatott.